

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. birželio 6 d. Nr. 21RE-400 (AG-314/06-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Ingos Lipnickienės, Žydrūno Plytniko (posėdžio pirmininkas) ir Mindaugo Siaurio (pranešėjas),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą dėl atsakovės Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas (duomenys neskelbtini) (toliau – pareiškėjas) prašo panaikinti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos (toliau – Tarnyba) 2023-04-14 raštą Nr. S-63 „Dėl prašymo“ (toliau – Raštas) dalyje, kuria atsisakyta teikti informaciją: 1) ar San Francisko deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus); 2) ar Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius arba Kontrolierė) savo veikloje remiasi (vadovaujasi) San Francisko deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo; 3) kokių priemonių ėmėsi Kontrolierius, siekdamas įtvirtinti San Francisko deklaraciją dėl mokslinių tyrimų rezultatų vertinimo: išmaniau vertinti mokslo rezultatus, nuostatas teisiuose aktuose ir tvarkyboje (toliau – ir SF deklaracija); įpareigoti Kontrolierių išnagrinėti pareiškėjo 2023-03-16 prašymą (toliau – ir Prašymas) suteikti informaciją, kurią Raštu atsisakė suteikti.

Paaikino, kad Raštas skundžiamoje dalyje yra nepagrįstas, iš esmės nepagrįstai ir neteisėtai atsisakyta teikti informaciją nepagrįstų argumentų pagrindu. Kontrolierė, atsakydama į prašymą informuoti, ar SF deklaracija atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus), nurodė, kad SF deklaracija nėra priskiriama prie Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, kurių įgyvendinimo priežiūrą atlieka Kontrolieriaus tarnyba. Taigi, Kontrolierė neatsakė į prašymą informuoti, ar SF deklaracija atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus). Pareiškėjas Kontrolieriaus neklausė, prie ko SF deklaracija nėra priskiriama.

Kontrolierius nurodė apie nustatytą pareigą prižiūrėti, kaip Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos laikosi akademinės etikos standartų, tačiau neatskleidė, kur gi tokie akademinės etikos standartai yra ar gali būti nustatyti, ar juos nustato, gali nustatyti tik Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos. Kontrolierius nutylėjo, jog pagal Lietuvos Respublikos Seimo 2011-09-15 nutarimu Nr. XI-1583 (Lietuvos Respublikos Seimo 2022-03-24 nutarimo Nr. XIV-976 redakcija) patvirtintų Tarnybos nuostatų 3 punktą Tarnyba savo veikloje vadovaujasi taip pat ir gerosiomis (visuotinai pripažintomis) mokslinėmis praktikomis (akademinės etikos standartais). Visuotinai pripažintas mokslines praktikas tarptautiniu mastu nustato Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos. Kai pareiškėjas 2021-02-22 kreipėsi į Kontrolierių ir prašė suteikti informaciją ar Kontrolierius arba jo tarnyba turi įgaliojimus atstovauti organizaciją APA (angl. *American Psychological Association*) ir oficialiai Lietuvos Respublikoje aiškinti šios (JAV) organizacijos dokumentus, o jeigu turi, prašė pateikti tai patvirtinančius dokumentus bei duomenis apie oficialius

APA dokumentų vertimus į lietuvių kalbą, Kontrolierė ėmėsi nagrinėti analogišką prašymą ir dar galiojant senosios redakcijos Tarnybos nuostatų redakcijai, Tarnybos 2021-02-23 rašte Nr. S-72 (toliau – 2021-02-23 raštas) teigė, kad Kontrolieriui nėra suteikti įgaliojimai atstovauti organizaciją APA, tačiau tokie įgaliojimai pagal teisės aktus neturėtų būti siejami su Kontrolieriaus teise konstatuoti akademinės etikos pažeidimus ir kiekviena mokslo ir studijų institucija priima sprendimą, kokių taisyklių turi būti laikomasi rengiant rašto darbus mokslo ir studijų institucijoje. Kontrolierius šioje dalyje galėjo būti bent nuoseklus (žr. Komisijos administracinių bylų Nr. AG-317/05-2020 ir Nr. AG-309/05-2021 medžiagas). Kontrolieriaus išvada, kad negali vertinti, ar SF deklaracija atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus) neatitinka nurodyto teisinio reguliavimo ir ankstesnės Kontrolieriaus praktikos ir veiksmų (tai yra manipuliacijos požymis).

Kontrolierė, atsakydama į prašymą informuoti, ar savo veikloje remiasi (vadovaujasi) SF deklaracija, nurodė, kad ši deklaracija netaikytina Kontrolieriaus veiklai, dėl to Kontrolierius ja nesiremia (nesivadovauja). Pareiškėjas neklausė Kontrolieriaus kas netaikytina Kontrolieriaus veiklai, o klausė ar savo veikloje remiasi (vadovaujasi) SF deklaracija. Tai nėra tapatu tam, kas taikytina Kontrolieriaus veiklai. Taigi, Kontrolierius į prašymą neatsakė. Kita vertus, kaip nurodė Kontrolierė, Tarnyba savo veikloje vadovaujasi taip pat ir gerosiomis (visuotinai pripažintomis) mokslinėmis praktikomis (akademinės etikos standartais) (Tarnybos 2021-02-23 raštas).

Kontrolierius neatsakė į pareiškėjo klausimą kokių priemonių ėmėsi Kontrolierius, siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją. Tarnyba 2021-02-23 rašte teigė, jog kiekviena mokslo ir studijų institucija priima sprendimą, kokių taisyklių turi būti laikomasi rengiant rašto darbus mokslo ir studijų institucijoje. Lietuvos universitetų rektorių konferencija 2015-05-29 deklaracijoje „Dėl mokslo rezultatų vertinimo“ (toliau – 2015-05-29 deklaracija) nurodė, kad Lietuvos universitetų rektoriai, atstovaujantys Lietuvos universitetinėms aukštosioms mokykloms, kurių akademinė bendruomenė vykdo savo misiją, įtvirtintą Didžiojoje Europos universitetų chartijoje, skelbia, kad prisijungia prie iškiliausių pasaulio mokslininkų ir tyrimus darančių bei jų rezultatus vertinančių organizacijų, pritariančių SF deklaracijos, paskelbtos 2012-12-16, nuostatomis ir kreipiasi į Lietuvos ir Europos mokslo tyrimus planuojančias, finansuojančias, koordinuojančias ir rezultatus vertinančias organizacijas, tyrimus darančias ir mokslo publikacijas viešinančias institucijas bei tyrėjus, ragindama įtvirtinti SF deklaraciją.

Kontrolieriaus išvada, kad pagal kompetenciją negali imtis priemonių, siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją, neatitinka Tarnybos nuostatų 3 punkto, numatančio, kad Tarnyba savo veikloje vadovaujasi taip pat ir gerosiomis (visuotinai pripažintomis) mokslinėmis praktikomis (akademinės etikos standartais), Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2015-05-29 deklaracijos nuostatų bei prieštarauja paties Kontrolieriaus akcentuojamai teisei (Tarnybos 2021-02-23 raštas) konstatuoti akademinės etikos pažeidimus, kai kiekviena mokslo ir studijų institucija priima sprendimą, kokių taisyklių turi būti laikomasi rengiant rašto darbus mokslo ir studijų institucijoje.

Kontrolierė Tarnybos Raštu nepagrįstai ir neteisėtai iš esmės atsisakė suteikti ir pateikti prašytą informaciją aptariamoje dalyje, todėl šioje dalyje jis yra nepagrįstas ir neteisėtas. Pareiškėjas šioje Rašto dalyje vertina Kontrolierės veiksmus kaip neveikimą (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 92 straipsnis) (b. l. 1–3, 15–17).

Tarnyba prašo pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaškinu, kad 2023-03-16 gavo pareiškėjo prašymą, į kurio 6 prašymus (vienas prašymas susideda iš dviejų prašymų) suteikti informaciją, atsakė Raštu. Atsakymą pateikė per Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 10 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatomis.

Dėl atsakymo į pareiškėjo Prašymo antrą prašymą suteikti informaciją, ar SF deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus), atsakovė paaškinu, jog Tarnyba Rašto dalyje aiškiai ir išsamiai išdėstė teisinį reguliavimą, kuriuo nustatytos Tarnybos kompetencijos ribos (uždaviniai ir funkcijos), nurodė, kad

pagal jai nustatytą kompetenciją, ji negali vertinti SF deklaracijos atitikties gerosioms (visuotinai pripažintoms) mokslinėms praktikoms (akademinės etikos standartams), nes ji nėra tas dokumentas, kurio įgyvendinimo priežiūrą atlieka Tarnyba, ir ją paskelbė ne Lietuvoje veikianti mokslo ir studijų institucija. Tarnyba negali vertinti ar laikomasi SF deklaracijos nuostatų, ar deklaracija parengta pagal gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus). SF deklaracija laikytina ne mokslo sklaida, o deklaracija. Be to, pagal Tarnybos nuostatų 12.6 papunktį, Tarnyba nustato gerąsias akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų praktikas mokslinėje veikloje, mokslo (meno) sklaidoje, studijose ir su studijomis susijusioje veikloje ir prižiūri jų laikymąsi, t. y. gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus) mokslo sklaidos srityje akademinės etikos prasme, bet ne mokslo sklaidos vertinimo srityje. Pareiškėjas skunde nurodė, kad Rašto dalyje nebuvo atskleista kur gi tokie akademinės etikos standartai yra ar gali būti nustatyti, ar juos nustato, gali nustatyti tik Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos. Pareiškėjas 2023-03-16 prašyme Tarnybos neprašė suteikti informaciją apie gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus) Tarnybos veikloje, todėl šiuo teiginiu formuluoja naują reikalavimą ir kelia nepagrįstus lūkesčius.

Tarnybos nuostatų (redakcija, įsigaliojusi nuo 2022-05-01) 3 punktas vertintinas kitų Tarnybos nuostatų (11.1, 11.2 ir 11.6 papunkčių) ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSĮ) 17 straipsnio nuostatų kontekste. Kontrolierius, išnagrinėjęs skundą, gali priimti vieną iš MSĮ 17 straipsnio 12 dalyje nustatytų sprendimų, t. y. vadovaudamasis MSĮ konstatuoti akademinės etikos pažeidimą, apibrėžtą konkrečios mokslo ir studijų institucijos akademinės etikos kodekse, kituose jos teisės aktuose ir gerosiose (visuotinai pripažintose) mokslinėse praktikose (akademinės etikos standartuose). Turinio prasme Tarnybos nuostatų 3 punktu nebūtų vadovaujama, nes šis punktas tik apibrėžia Tarnybos teisę bei kompetenciją priimant tam tikrą sprendimą, tačiau sprendimo turinio prasme Tarnyba šiuo punktu nesivadovauja.

Skunde pareiškėjas nurodė, kad anksčiau Kontrolierius yra teigęs, kad jam nesuteikti įgaliojimai atstovauti organizaciją APA, taip pat, kad Kontrolierius galėtų būti nuoseklus, bei nurodė Komisijos nagrinėtas administracines bylas. Atsakovė pažymi, jog pareiškėjas nurodo aplinkybes, sietinas su Kontrolieriaus 2020-03-13 sprendimu Nr. SP-4, kuriuo pareiškėjui konstatuotas akademinės etikos pažeidimas, todėl dėl šių argumentų nepasisakys, nes pareiškėjo samprotavimai nesusiję su Rašto dalimi, taip pat dėl šių argumentų Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (toliau – LVAT) vyksta teisminis procesas Nr. 3-61-3-00029-2020-8 (administracinė byla Nr. eA-757-552/2023). Skunde pareiškėjas nepateikia įrodymų, kad Rašto dalyje pateikta išvada <...> neatitinka nurodyto teisinio reguliavimo ir ankstesnės Kontrolieriaus praktikos ir veiksmų (yra manipuliacijos požymis), o tik nurodo dvi Komisijos administracines bylas, kuriose atmesti pareiškėjo skundai dėl Tarnybos 2020-04-09 rašto Nr. S-101 ir 2021-04-13 rašto Nr. S-121 panaikinimo kaip nepagrįsti ir kurių (skundų) ginčo dalykas ir aplinkybės yra nesusijusios su šio ginčo dalyku ir aplinkybėmis. Be to, pareiškėjas, nurodydamas dvi Komisijos administracines bylas, nemini baigtų teisminių procesų, kuriuose Vilniaus apygardos administracinį teismo ir LVAT sprendimais ir nutartimis pareiškėjo skundai nebuvo tenkinami.

Dėl atsakymo į pareiškėjo Prašymo 3 prašymą suteikti informaciją, ar Kontrolierius savo veikloje remiasi (vadovaujasi) SF deklaracija atsakovė paaiškino, jog Rašto dalyje pareiškėjui išsamiai paaiškino, kam skiriamos SF deklaracijoje pateikiamos rekomendacijos, t. y. kas jomis gali remtis, vadovautis, jas taikyti savo veikloje. Taip pat pareiškėjui nurodė Tarnybos veiklos sritį ir paaiškino, kad pagal tai, kam skiriama SF deklaracija, ji netaikytina Tarnybai, vadinasi, ir Tarnybos veikloje ja nesiremiam (nesivadovaujama).

Dėl atsakymo į pareiškėjo Prašymo 4 prašymą suteikti informaciją kokių priemonių ėmėsi Kontrolierius, siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją, atsakovė paaiškino, jog pareiškėjas skunde nurodydamas Tarnybos nuostatų 3 punkto nuostatas, suponuoja, kad SF deklaracija yra geroji (visuotinai pripažinta) mokslinė praktika (akademinės etikos standartas), kuria Tarnyba privalo vadovautis savo veikloje. Tačiau Rašto dalyje dėl antro prašymo pareiškėjui buvo paaiškinta, kad Tarnyba negali vertinti SF deklaracijos. Sistemiskai vertinant Raštą, skundžiamoje jo dalyje dėl trečio

prašymo pareiškėjui taip pat buvo paaiškinta, kam skiriamos SF deklaracijoje pateiktos rekomendacijos (mokslo sklaidos metrikos tikslais) ir kodėl Tarnybos veiklai ši deklaracija netaikytina, ja savo veikloje nesivadovaujama. Pareiškėjas nepagrįstai plečiamai aiškina vertinimo turinį. SF deklaracija skirta mokslo sklaidos metrikos tikslais, t. y. kaip vertinti mokslo sklaidą pagal tam tikrus rodiklius ir pan. Analogišką veiklą Lietuvoje vykdo mokslo ir studijų institucijos, Lietuvos mokslo taryba pagal savo nustatytą tvarką. Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba neatlieka mokslo sklaidos vertinimo ta prasme, kuria atlieka išvardytos institucijos. Tarnyba atlieka mokslo sklaidos vertinimą akademinės etikos prasme, t. y. nagrinėdama skundus dėl galimų akademinės etikos pažeidimų vertina faktus ir kitas aplinkybes (pvz., tekstų sutaptis), atitikimą reglamentuojančioms teisės normoms ir pan.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad skunde pareiškėjas mini APA, pagal kurios reikalavimus, be kita ko, jis turėjo parengti disertaciją, dėl kurios priimtas Kontrolieriaus 2020-03-13 sprendimas Nr. SP-4. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba dėl to nepasisako, nes turinio prasme pareiškėjo samprotavimai apie APA ir mokslo ir studijų institucijų sprendimus dėl rašto darbų rengimo taisyklių yra nesusiję su Rašto dalimi.

Tarnyba dėl atsiliepimo dalyje nurodytų argumentų nesutinka su pareiškėjo skundo teiginiu, jog Kontrolieriaus išvada, kad pagal kompetenciją negali imtis priemonių, siekiant įtvirtinti SF deklaraciją, neatitinka Tarnybos nuostatų 3 punkto, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2015-05-29 deklaracijos nuostatų bei prieštarauja paties Kontrolieriaus akcentuojamai teisei (žr. Tarnybos 2021-02-23 raštą). Be to, Tarnyba, vadovaudamasi gero administravimo principu, pareiškėjui pateikė informaciją apie SF deklaraciją pasirašiusius ir Lietuvoje veikiančius asmenis (https://sfdora.org/signers/?_signers_keyword=lithuania), ir rekomendavo kreiptis į juos dėl informacijos pateikimo, kokių priemonių jie ėmėsi siekdami įtvirtinti SF deklaraciją. Taigi pareiškėjui buvo aiškiai paaiškinta, kad bet kokių veiksmų, susijusių su SF deklaracija, atlikimas (šiuo atveju ir priemonių ėmimasis dėl SF deklaracijos nuostatų įtvirtinimo) nelaikytinas Kontrolieriaus kompetencija (b. l. 24–29).

Skundas atmetinas.

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Rašto teisėtumo dalyje, kurioje atsakovė pateikė atsakymus į pareiškėjo Prašymo 2 – 4 punktuose suformuluotus prašymus suteikti informaciją.

Pareiškėjas Kontrolieriui 2023-03-16 pateiktame prašyme nurodė SF deklaracijos 16 paragrafą, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2015-05-29 deklaracijos nuostatas bei prašė suteikti informaciją, tame tarpe: ar SF deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus) (Prašymo 2 punktą); ar Kontrolierius savo veikloje remiasi (vadovaujasi) SF deklaracija dėl mokslinių tyrimų vertinimo (Prašymo 3 punktą); kokių priemonių ėmėsi Kontrolierius, siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją (Prašymo 4 punktą) (b. l. 4). Pareiškėjas prie Prašymo pridėjo Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2015-05-29 deklaraciją (b. l. 5–6).

Kontrolierius, išnagrinėjęs Prašymą, pareiškėjui atsakymą pateikė Tarnybos Raštu, kuriame, atsakydamas į Prašymo 2 punkte pateiktą prašymą be kita ko, nurodė Tarnybos nuostatų 11, 12 punktuose nustatytą Tarnybos kompetenciją bei MSI 6 straipsnio ir 60 straipsnio 1 dalies nuostatas ir padarė išvadą, jog Tarnybai nustatyta pareiga, pvz., prižiūrėti, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, ES teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių akademinę etiką ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusias procedūras, nuostatos, tačiau SF deklaracija nėra priskirtina prie Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, ES teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, kurių įgyvendinimo priežiūrą (šiuo atveju ar laikomasi SF deklaracijos nuostatų) atlieka Tarnyba. Tarnybai nustatyta pareiga prižiūrėti, kaip Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos laikosi akademinės etikos standartų, tačiau SF deklaraciją paskelbė ne Lietuvoje veikianti mokslo ir studijų institucija, kurią Tarnyba prižiūri akademinės etikos srityje. Vadovaudamasi VAI 11 straipsnio 3 dalies 6 punktu, Tarnyba pagal kompetenciją negali vertinti, ar SF deklaracija atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus), todėl nepasisako.

Rašte, atsakant į pareiškėjo Prašymo 3 punkte pateiktą prašymą, Kontrolierius nurodė kam skirtos SF deklaracijoje pateikiamos rekomendacijos, kas gali jas taikyti savo veikloje ir, kad jos netaikytinos tokių institucijų kaip Tarnyba veikai (Tarnybos nuostatų 10 punktas), be to, Tarnyboje nėra įsteigta mokslininkų (mokslo darbuotojų) pareigybių. Kontrolierius Tarnybos veikloje nesiremia (nesivadovauja) SF deklaracija, nes ji Tarnybos (šiuo atveju ir Kontrolieriaus) veiklai netaikytina.

Kontrolierius, pasisakydamas dėl pareiškėjo Prašymo 4 punkte pateikto prašymo, Rašte nurodė, jog, atsižvelgiant į informaciją, pateiktą Rašto dalyje „Dėl Prašymo 2 prašymo“, Kontrolierius, atlikdamas veiksmus ne pagal kompetenciją, ir priimdamas sprendimus dėl jų, veiktų *ultra vires* (viršytų įgaliojimus). Vadovaujantis VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 6 punktu, Kontrolierius pagal kompetenciją negali imtis priemonių siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją. Šią deklaraciją pasirašė ir Lietuvoje veikiantys asmenys (https://sfдора.org/signers/?_signers_keyword=lithuania), todėl vadovaujantis gero administravimo principu, rekomenduoja pareiškėjui kreiptis į juos dėl informacijos gavimo apie tai, kokių priemonių jie ėmėsi siekdami įtvirtinti SF deklaraciją (b. l. 10–12).

Iš Kontrolieriui 2023-03-16 pateikto Prašymo turinio matyti, jog juo pareiškėjas prašė suteikti informaciją apie Kontrolieriaus veiklą.

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo (toliau – TGIĮ) tikslas, be kita ko, nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų informaciją apie jų veiklą (1 straipsnio 1 dalis). To paties įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad jis taikomas viešąsias funkcijas atliekančioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė ir kurios finansuojamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, taip pat šių subjektų asociacijoms ir regionų plėtros taryboms (toliau – institucijos).

TGIĮ 3 straipsnyje nustatyta: duomenys yra užfiksuota informacija apie institucijos ar valstybės valdomo subjekto veiklą ar jos dalis, neatsižvelgiant į jos pateikimo būdą, formą (raštu arba elektronine forma ar kaip garso, vaizdo ar garso ir vaizdo įrašas) ir laikmeną, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis (3 dalis); informacija – žinios, kuriomis disponuoja institucija, atlikdama viešąsias funkcijas (9 dalis).

TGIĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog institucijos ir valstybės valdomi subjektai privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. Pagal TGIĮ 5 straipsnio 1 dalį 1 informacija apie institucijos veiklą yra vieša ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka skelbiama institucijos interneto svetainėje, taip pat mobiliojoje programoje, jeigu institucija ją turi.

TGIĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog institucija ir valstybės valdomas subjektas, teikdami duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, vadovaujasi, be kita ko, duomenų išsamumo principu, reiškiančiu, jog pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys duomenys (1 punktas), duomenų tikslumo, pagal kurį pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis (2 punktas) bei teisėtumo, kad institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais (3 punktas).

Nurodytas reglamentavimas reiškia, jog įstaigos turi pareigą teikti asmenims informaciją apie savo veiklą. Atsisakymas suteikti informaciją (duomenis) turi būti tinkamai motyvuotas, t. y. pagrįstas, atitikti teisės aktų, tame tarpe ir VAĮ nuostatas.

Pagal VAĮ 7 straipsnio 1 daleis 1 punktą visi viešojo administravimo subjektai teikia asmenims įstatymų nustatytą viešojo administravimo subjekto turimą informaciją.

VAĮ 11 straipsnyje nustatyta, jog asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas taisykles (1 dalis); prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją (3 dalies

6 punktą); jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis (4 dalis).

Pagal Taisyklių 35 punktą prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Taisyklių 45 punkte nustatyta, kad į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1 – 45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Nagrinėjamu atveju Komisija vertins ar ginčijama Rašto dalimi atsakovė pagrįstai nusprendė nenagrinėti pareiškėjo Prašymo 2 punkte pateikto prašymo bei pateikė išsamų atsakymą į Prašymo 3 ir 4 punktuose pateiktus prašymus suteikti informaciją apie Kontrolieriaus veiklą.

Dėl Rašto dalies, kurioje atsakyta į pareiškėjo Prašymo 2 – 4 punktuose pateiktus prašymus, teisėtumo.

Pareiškėjas Rašto dalies, kurioje pasisakoma dėl Prašymo 2 – 4 punktuose pateiktų prašymų suteikti informaciją, neteisėtumą grindžia tuo, jog Kontrolierės atsisakymo teikti informaciją argumentai iš esmės yra nepagrįsti.

Komisija atkreipia dėmesį, jog Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje išaiškinta, kad, vertinant VAĮ bei Taisyklių nuostatas, ginčas dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją, kuriuo teikiama tik informacija, nėra teisės taikymo aktas (VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktai) ir neturi atitikti VAĮ turinio reikalavimų, administraciniame teisme (šiuo atveju Komisijoje) gali būti nagrinėjamas ginčas tik dėl atsakymo į prašymą pateiktus klausimus pakankamumo aspektu, bet ne jo (atsakymo) teisėtumo ir pagrįstumo aspektais (žr., pvz., 2021-11-10 nutartį administracinėje byloje Nr. A-3145-624/2021, 2021-11-24 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3113-629/2021).

Tarnybos bei Kontrolieriaus veikla apibrėžta MSĮ ir Tarnybos nuostatose.

Pagal MSĮ 17 straipsnio nuostatas, Kontrolierius nagrinėja skundus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimų (1 dalis); išnagrinėjęs skundą arba atlikęs tyrimą, priima sprendimą (12 dalis); Kontrolieriaus veiklą užtikrina Tarnyba.

Pagal Tarnybos nuostatų 14.10 papunktį, Kontrolieriaus viena iš funkcijų yra tvirtinti su akademinė etika ir jos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų gaires, rekomendacijas ir kitus dokumentus, pagal savo kompetenciją leisti įsakymus ir kontroliuoti, kaip jie vykdomi.

Tarnybos nuostatų 3 punkte nustatyta, jog Tarnyba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, VAĮ, nuostatais, Tarnybos darbo reglamentu ir kitais teisės aktais, Tarnybos vidaus dokumentais, taip pat gerosiomis (visuotinai pripažintomis) mokslinėmis praktikomis (akademinės etikos standartais).

Pagal Tarnybos nuostatų 11.2, 11.3 papunkčius, Tarnybos uždaviniai yra prižiūrėti, kaip mokslo ir studijų institucijos laikosi akademinės etikos standartų ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, ES

teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių akademinę etiką ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusias procedūras, nuostatos.

Tarnyba, įgyvendindama jai keliamą tikslą ir uždavinius kontrolieriaus pavedimu nagrinėja pareiškėjų skundus ir kontrolieriaus iniciatyva atlieka tyrimus dėl akademinės bendruomenės narių veiksmų (veikimo ar neveikimo), kuriais galimai pažeidžiama akademinė etika ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusios procedūros, įskaitant skundus dėl mokslo ir studijų institucijų vadovų ir padalinių vadovų piktnaudžiavimo akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų srityje (Tarnybos nuostatų 12.1 papunktis); nustato gerąsias akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų praktikas mokslinėje veikloje, mokslo (meno) sklaidoje, studijose ir su studijomis susijusioje veikloje ir prižiūri jų laikymąsi (Tarnybos nuostatų 12.6 papunktis).

Iš išvardyto teisinio reglamentavimo matyti, jog Kontrolieriaus pareiga atlikti tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimų, Tarnybos pareiga – prižiūrėti, kaip mokslo ir studijų institucijos laikosi akademinės etikos standartų ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, ES teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių akademinę etiką ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusias procedūras, nuostatos. Tarnyba, be kita ko, nustato gerąsias akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų praktikas mokslinėje veikloje, mokslo (meno) sklaidoje, studijose ir su studijomis susijusioje veikloje ir prižiūri jų laikymąsi.

Prašymo 2 punkte pareiškėjas Kontrolieriaus prašė suteikti informaciją ar SF deklaraciją dėl mokslinių tyrimų vertinimo atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus). Taigi, pareiškėjas prašė atlikti SF deklaracijos vertinimą. Tačiau Tarnybai (Kontrolieriui) teisės aktuose nenustatyta kompetencija atlikti tokio pobūdžio vertinimą. Pagal Tarnybos nuostatų 12.6 papunktį Tarnyba nustato gerąsias akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų praktikas mokslinėje veikloje, mokslo (meno) sklaidoje, studijose ir su studijomis susijusioje veikloje. Taigi, šiuo atveju, Tarnyba būtų kompetentinga nagrinėti pareiškėjo prašymą, jei juo būtų prašoma suteikti informaciją ar SF deklaraciją atitinka gerąsias akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų praktikas mokslinėje veikloje, mokslo (meno) sklaidoje, studijose ir su studijomis susijusioje veikloje.

Komisija sutinka su atsakovės atsiliepime pateiktu teiginiu, jog pareiškėjas 2023-03-13 prašyme dėl informacijos suteikimo neprašė Kontrolieriaus atsakyti kur tokie akademinės etikos standartai yra ar gali būti nustatyti, ar juos nustato, gali nustatyti tik Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos, todėl Rašte neprivalėjo pasisakyti dėl šio pareiškėjo skunde nurodyto klausimo.

Rašte Kontrolierius pagrįstai nurodė, jog Tarnybai nenustatyta kompetencija vertinti ar kitų šalių paskelbtas dokumentas, nagrinėjamu atveju SF deklaracija atitinka gerąsias (visuotinai pripažintas) mokslines praktikas (akademinės etikos standartus). Todėl, vadovaudamasis VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 6 punktu priėmė pagrįstą sprendimą nenagrinėti pareiškėjo Prašymo 2 punkte pateikto prašymo.

Prašymo 3 punkte pareiškėjas Kontrolieriaus prašė suteikti informaciją, ar savo veikloje remiasi (vadovaujasi) SF deklaracija. Komisija, įvertinusi Rašte pateiktą atsakymą, sutinka su atsakovės atsiliepimo teiginiais, jog Rašte pareiškėjui išsamiai paaiškinta, kam skiriamos SF deklaracijoje pateikiamos rekomendacijos, kas jomis gali vadovautis ir jas taikyti savo veikloje. Taigi, Rašte pareiškėjui pateiktas pakankamai aiškus atsakymas į jo klausimą ar Kontrolierius savo veikloje vadovaujasi SF deklaracija.

Tarnyba, atsakydama į Prašymo 4 punkto prašymą suteikti informaciją kokių priemonių ėmėsi Kontrolierius, siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją, Rašte nurodė, jog atsižvelgiant į informaciją, pateiktą šio rašto dalyje „Dėl Prašymo 2 prašymo“, Kontrolierius, atlikdamas veiksmus ne pagal kompetenciją, ir priimdamas sprendimus dėl jų, veiktų *ultra vires* (viršytų įgaliojimus), todėl vadovaudamasis VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 6 punktu, Kontrolierius pagal kompetenciją negali imtis priemonių siekdamas įtvirtinti SF deklaraciją. Komisija atkreipia dėmesį, jog pareiškėjas šioje Prašymo dalyje neprašė

Kontrolieriaus imtis veiksmų – įtvirtinti SF deklaraciją, bet tik gauti informaciją apie tai, ar Kontrolierius ėmėsi veiksmų dėl SF deklaracijos įtvirtinimo. Atsakovė Rašte nepagrįstai nurodė VAI 11 straipsnio 3 dalies 6 punktą, tačiau šis neatitikimas nelaikytinas esminiu pažeidimu, dėl kurio galima būtų daryti išvadą, jog atsakovė nepateikė pakankamai aiškaus atsakymo. Raštu pareiškėjui pateiktas atsakymas į jo Prašymo 4 punkto klausimą ir iš atsakymo galima suprasti, jog Kontrolierius (Tarnyba) nesiėmė veiksmų siekiant įtvirtinti SF deklaraciją. Be to, Rašte paaiškinta kur pareiškėjas galėtų kreiptis informacijos apie SF deklaracijos įtvirtinimą. Taigi, šiuo atveju Raštu pareiškėjui taip pat buvo pateiktas išsamus atsakymas į Prašymo 4 punkto klausimą.

Pareiškėjas skunde nurodo, jog Kontrolierės veiksmus, kuriais nepagrįstai ir neteisėtai atsisakė pateikti prašytą informaciją, vertina kaip neveikimą. Su šiuo argumentu Komisija nesutinka. Atsakovė Raštu pareiškėjui pateikė išsamius atsakymus į jo 2023-03-16 prašymo 2 – 4 punktuose suformuluotus klausimus. Be to LVAT yra išaiškinęs, kad jei atsakovas atsisako priimti administracinį aktą ar atlikti veiksmą, nurodydamas tokio atsisakymo priežastis, šis atsisakymas negali būti vertinamas kaip neveikimas (žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2003-06-23 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸-406/2003).

Komisija, įvertinusi tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog pareiškėjo Prašymo 2 – 4 punktuose pateikti prašymai buvo išnagrinėti tinkamai, atsižvelgiant į jų turinį bei pareiškėjui pateikti išsamūs atsakymai, tame tarpe, atsisakymo nagrinėti 2 punkto prašymą priežastis ir pagrindas. Komisija nenustatė pagrindo tenkinti pareiškėjo skundo reikalavimus jame nurodytais motyvais.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Žydrūnas Plytnikas

Komisijos nariai

Inga Lipnickienė

Mindaugas Siaurys